

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU (W JĘZYKU POLSKIM)

Definicje innowacji obierane dla przykładu przez ekonomistów, socjologów czy przedstawicieli nauk o zarządzaniu różnią się, a rozumienie terminu "innowacja" nastrocza wielu problemów [Dargan, Shucksmith 2008:274, Rodin 2014:2]. Mogą one z jednej strony doprowadzić do trywializacji i banalizacji znaczenia innowacji, tj. uznania, iż wszystko, co nowe jest innowacyjne. Z drugiej do przekonania, iż innowacje mają głównie wymiar technologiczny i są zarezerwowane tylko dla wąskiego grona największych instytucji i organizacji. W powszechnej świadomości nie wyodrębnia się **innowacji społecznych**, jako tych, które ani nie wiążą się bezpośrednio z rynkiem, ani nie wymagają znaczących nakładów finansowych. Stanowią natomiast odpowiedź na **problemy społeczne**, które mogą i powinny być rozwiązywane przy udziale różnych zbiorowości społecznych. Definiuje się ją jako „**rozwój i wdrażanie nowych idei (produktów, usług i modeli) w odpowiedzi na problemy społeczne, kreujących nowe relacje społeczne**” [Guide to Social Innovation 2013:6]. O zdolnościach innowacyjnych układów terytorialnych (takich jak gminy wiejskie) decydują podmioty tworzące **lokalny system innowacji społecznych**, a więc te, które działają w tym zakresie i są powiązane z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym celu [Cooke 1992, Terstriep i inni 2015:180]. Do tych podmiotów należą przede wszystkim **władze lokalne, organizacje pozarządowe (w tym lokalne grupy działania) oraz przedsiębiorstwa ekonomii społecznej** [Terstriep i inni 2015:35-49, Zajda 2015]. W literaturze przedmiotu to miasto (a zwłaszcza ośrodki metropolitarne) przedstawia się jako „naturalne” środowisko dla innowacji [Nowakowska 2009:22]. Tymczasem co prawda zasoby obszarów wiejskich ograniczają ich możliwości w zakresie kreowania i wdrażania innowacji technologicznych, jednak dają im szansę na wdrażanie innowacji społecznych. W literaturze zagranicznej przedmiotu można znaleźć opis wielu innowacji społecznych. W projekcie "Ageing and New Models for Elderly Care" udzielano pomocy młodym osobom w znajdowaniu miejsca zamieszkania u (najczęściej samotnych) osób starszych. Młodzi zyskiwali relatywnie tanie zakwaterowanie, a starsi pomoc domową i nowe relacje chroniące ich przed społeczną izolacją. Projekt stanowił odpowiedź na problemy starzejącego się społeczeństwa (wykluczenie, izolacja społeczna, stan zdrowia utrudniający wykonywanie obowiązków domowych) oraz młodej generacji (np. ograniczenie migracji zarobkowych ze względu na wysokie koszty wynajmu mieszkań) [Millard 2012:29]. W polskiej literaturze przedmiotu nie podejmowano jak dotąd problematyki lokalnych systemów innowacji społecznych w związku z powyższym **celem naukowym pionierskich badań jest: 1.** Analiza uwarunkowań tworzenia lokalnych systemów innowacji społecznych w gminach wiejskich, **2.** Rekonstrukcja modeli ich funkcjonowania oraz **3.** Określenie konsekwencji ich działania dla rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gmin wiejskich. W projekcie badawczym przewiduje się realizację **badania terenowych**, w tym: 1) **badania ilościowych**, do których zalicza się: a) **badania surveyowe** z wykorzystaniem ankiety elektronicznej i techniki wywiadu kwestionariuszowego oraz b) **analizę danych zastanych**, 2) **badania jakościowych** – przeprowadzonych techniką wywiadu swobodnego z wykorzystaniem standaryzowanej listy poszukiwanych informacji. Badania zostaną zrealizowane na obszarze nie mniej niż **310 losowo dobranych gmin wiejskich** - liczba gmin wiejskich w Polsce wynosi 1571, a zatem liczebność próby reprezentatywnej przy szacowanej wielkości frakcji (wynoszącej 0,5) została oszacowana na nie mniej niż 310. Badania zostaną przeprowadzone na reprezentatywnych losowo dobranych próbach osób, które są pracownikami lub członkami organizacji/instytucji potencjalnie wchodzących w skład lokalnych systemów innowacji i w największym stopniu uczestniczą w przygotowywaniu i wdrażaniu projektów poświęconych rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych, tj.: **1.** pracowników urzędów gmin wiejskich (reprezentanci co najmniej **310** gmin – ankieta elektroniczna), **2.** przedstawicieli organizacji pozarządowych (w tym lokalnych grup działania) oraz członków spółdzielni socjalnych – ankieta elektroniczna lub wywiady kwestionariuszowe zrealizowane z członkami nie mniej niż **930** organizacji (310 gmin*3 organizacje). Badania właściwe zostaną poprzedzone **badaniami pilotażowymi** przeprowadzonymi na próbie około 185 respondentów (tj. około 15% ogółu badanych). **Ilościowa analiza danych zastanych** będzie obejmować źródła takie jak: strony internetowe lokalnych grup działania, bazę Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, Bank Danych Lokalnych, Ogólnopolski Katalog Spółdzielni Socjalnych oraz zasoby Geograficznego Systemu Informacji. **Badania jakościowe** zostaną przeprowadzone na **celowej próbie** liczącej nie mniej niż **100** pracowników urzędów gmin, członków NGO, w tym LGD i członków spółdzielni socjalnych, którzy wzięli udział w badaniach surveyowych i reprezentują podmioty tworzące lokalny system innowacji realizujące największą liczbę projektów innowacyjnych. W badaniach zostaną wykorzystane: koncepcja kapitału społecznego R. Putnama [1995, 2008], teoria kapitału ludzkiego [zob. Becker 1964,1994; Schultz 1961; Cahuc, Zylberberg 2004], teoria postaw jako ewaluatywnych wymiarów [Bassili 1996; Cacioppo i inni 1997; Costa, McCrae 1992] oraz koncepcja regionalnego systemu innowacji [Lundvall 1992; Cooke 1992;Edguist i inni 1997]. **Opracowanie wyników** będzie miało **charakter ilościowy** z zastosowaniem wnioskowania statystycznego i **jakościowy**. Badania będą miały **charakter interdyscyplinarny**. **Perspektywa socjologiczna zostanie dopełniona perspektywą psychologiczną oraz analizami z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej.**